Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz
OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 4 (2024) · “Milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish va yuqori iqtisodiy o‘sish sur’atlarini ta’minlashning ustuvor yo‘nalishla...

ta’minlashning ustuvor yo‘nalishlari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

Respublikasi Markaziy saylov komissiyasi tomonidan rasmiy e’lon qilingan kundan e’tiboran 2023 yil 1 mayda kuchga kirdi. [178]

Yangi tahrirdagi konstitutsiyaga bir qator o‘zgartishlar kiritilgan . Bu ham tom ma’noda fuqarolarning qonunchilikka bo‘lgan ishonchining yanada ortishiga xizmat qiladi .

Yangilanish natijasida, bosh qomusdagi moddalar soni 128 tadan 155 taga, undagi normalar esa 275 tadan 434 taga oshdi. Umuman, rasmiylarga ko‘ra, konstitutsiya 65 foizga yangilangan. [179]

Xulosa: Bugun vatanimizning jadal taraqqiyotiga sabab bo‘lgan omilllarni e’tirof etar ekanmiz bu borada milliy qonunchilik tizmining ishlab chiqilishi va uning amaliyotga tatbiq etilishi orqali taraqqiyotning rivojiga qo‘shgan hissasini beqiyos desak aslo mubolag‘a bo‘lmaydi . Darhaqiqat milliy qonunchilik tizimi vatanimizning mustaqillik qatorida qo‘lga kiritgan eng katta yutuqlaridan biridir . Konstitutsiya vatanimizning porloq istiqbolini belgilab qolmasdan , rivolanish tamoyillarini ham belgilab berdi bu esa pirovardida bugungi respublika hayotining har jabhasida ustuvorlik , aniqlik , izchillik , jahon hamjamiyatiga faol integratsiyaga xizmat qiladi .

Bir so‘z bilan aytganda konstitutsiya O‘zbekistonning mintaqa geografiyasida mustahkam o‘rin egallashi va qonunchiligining prisipialligini ta’minladi .

Foydalanilgan Adabiyotlar Ro‘yxati:

1.https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Ozbekiston_Respublikasining_Konstitutsiyasi

2.https://president.uz/oz/pages/view/constitution?menu_id=10

3.«NOMODDIY MADANIY MEROS»

4.https://president.uz/oz/lists/view/5095?fbclid=IwAR3k2L_DBRDD5NtUUmsKcAYGL6LZL5UO6UB4Wz0IHJK7jr3NJJB4bTFOE08

5. https://lex.uz/docs/-1161968

6. https://www.mirarab.uz/ruknlar/1226

7. https://oyina.uz/uz/article/2220

8. https://www.norma.uz/oz/qonunchilikda_yangi/yangi_tahrirdagi_konstituciya_kuchga_kirdi

9. https://kun.uz/news/2023/05/02/yangi-konstitutsiya-10-ta-asosiy-ozgarish?q=%2Fuz%2Fnews%2F2023%2F05%2F02%2Fyangi-konstitutsiya-10-ta-asosiy-ozgarish

O‘ZBEKISTONDA ISLOXOTLAR YO‘NALISHLARI

Maxkamov Saidafzal Saidkamolovich
Farg‘ona politexnika instituti “Iqtisodiyot” kafedrasi assistenti
saidafzalmaxkamov0205@gmail.com

[178] https://www.norma.uz/oz/qonunchilikda_yangi/yangi_tahrirdagi_konstituciya_kuchga_kirdi

[179] https://kun.uz/news/2023/05/02/yangi-konstitutsiya-10-ta-asosiy-ozgarish?q=%2Fuz%2Fnews%2F2023%2F05%2F02%2Fyangi-konstitutsiya-10-ta-asosiy-ozgarish

Published: 23.12.2024

Cite this article: Maxkamov Saidafzal Saidkamolovich (2024). O‘zbekistonda isloxotlar yo‘nalishlari. Emro Science and Education, 1(4). https://journal.emro.uz/public/maqola/1176

© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

Annotatsiya: Maqolada O‘zbekiston Respublikasida turli sohalarda, jumladan, iqtisodiyot, siyosat, ijtimoiy soha va inson huquqlari sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar tahlil qilinadi. Iqtisodiyotni liberallashtirish, sarmoyaviy muhitni yaxshilash, huquqiy tizimni rivojlantirish va davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligini oshirish kabi modernizatsiyaning muhim yo‘nalishlariga alohida e’tibor qaratilmoqda. Islohotlarni amalga oshirish natijalari, ularning mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta’siri, o‘zgarishlar jarayonida davlat oldida turgan vazifalar tahlil etilgan. Mualliflar O‘zbekistonning barqaror rivojlanishi va jahon hamjamiyatiga integratsiyalashuvi uchun olib borilayotgan islohotlar muhimligini alohida ta’kidlaydilar.

Калит сўзлар: ислохотлар, ish o‘rinlarini yaratish, ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar, sarmoya kiritish.

So‘nggi yillarda O‘zbekiston hukumati izchil islohotlarni amalga oshirdi. Bularga iqtisodiyotni liberallashtirish va xususiy sektorni rivojlantirish uchun shart-sharoitlarni yaxshilash kiradi. 2017-yildan boshlab yalpi ichki mahsulotning o‘rtacha 5,3 foizga o‘sishi bilan mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish bo‘yicha jahon yetakchilaridan biriga aylandi. Bu milliy iqtisodiyotning yuqori o‘sish sur'atlariga yordam berdi, ko‘plab past va o‘rta daromadli mamlakatlardagi o‘sishni ortda qoldirdi.

Biroq, so‘nggi besh yil ichida yangi ish o‘rinlarini yaratish darajasi past bo‘lib, o‘rtacha atigi 1,1 foizni tashkil etdi. Bu jarayon jadallashtirishni talab qiladi, chunki ayni davrda aholining o‘sishi o‘rtacha 2% ni tashkil etdi. Shu bilan birga, prognozga ko‘ra, mehnatga layoqatli aholining sof yillik o‘sishi 250 ming kishini tashkil etadi.

Ko‘proq ish o‘rinlari yaratadigan barqaror iqtisodiy o‘sishga erishish uchun O‘zbekiston islohotlarni davom ettirishi kerak. Ular davlatning iqtisodiyotdagi rolini yanada pasaytirish, asosiy tarmoqlarni erkinlashtirish va tashqi savdo hajmini oshirish, biznes yuritish va investitsiyalarni jalb qilish uchun muhitni yaxshilashga qaratilishi kerak. Davlat investitsiyalarining muhim yo‘nalishi ham jadal rivojlanayotgan iqtisodiyot uchun zarur bo‘lgan fuqarolarning kasbiy mahoratini oshirish hisoblanadi.

2023-yilda O‘zbekistonda 2030-yilgacha rivojlanish milliy strategiyasi (“O‘zbekiston-2030”) qabul qilindi. Uning maqsadlari orasida ushbu o‘n yillikning oxirigacha o‘rtadan yuqori daromadli maqomga erishish kiradi. Fuqarolar taraqqiyoti imkoniyatlarini kengaytirish, barqaror iqtisodiy o‘sish orqali aholi farovonligini ta’minlash, atrof-muhit va tabiiy resurslarni muhofaza qilish, aholi ehtiyojlariga e’tibor qaratgan holda davlat xizmatlarini rivojlantirish mamlakatimizning ustuvor vazifalaridandir.

Jahon banki guruhi O‘zbekistonga 2030-yilgacha ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning asosiy maqsadlariga erishishda yordam berish uchun hukumat bilan yaqin hamkorlikni davom ettirmoqda.

Ta’kidlash joizki, Jahon banki tomonidan qo‘llab-quvvatlangan hukumatning tarkibiy islohot dasturi ishbilarmonlik muhitini yaxshilash bo‘yicha keyingi chora-tadbirlarni o‘z ichiga oladi; qishloq xo‘jaligi, temir yo‘l va energetika sohalarida samaradorlikni oshirish; davlat moliyasini boshqarishni takomillashtirish; ijtimoiy himoya xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish; va mamlakatning atrof-muhit va iqlim o‘zgarishi bilan bog‘liq xavflarga tayyorligini oshirish.

Ushbu islohotlarni amalga oshirish uchun Jahon banki imtiyozli kreditlar shaklida 800 million dollar ajratadi. Ushbu mablag‘lar hukumatga xalqaro moliya bozorlarida mavjud bo‘lgan qarz olish opsiyalariga nisbatan pastroq foiz stavkalari va uzoq muddatlarda taqdim etiladi. Bu O‘zbekistonga muhim moliyaviy resurslarni tejashga yordam beradi, bu mablag‘lardan dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni hal etishda foydalaniladi.

Jahon bankining moliyalashtirishi hukumatga tuzilmaviy islohotlar dasturini amalga oshirishda yordam beradi. U quyidagi sohalarda aniq natijalarga erishishni nazarda tutadi:

1. Ijtimoiy himoya tizimi: fuqarolarning ayrim toifalari uchun ishsizlik, kasallik va tug‘ruq bo‘yicha nafaqalar qamrovini kengaytirish.

2. Gender asosidagi zo‘ravonlikka qarshi kurash: maishiy va jinsiy zo‘ravonlik qurbonlari huquqlarini yanada samarali himoya qilishning huquqiy mexanizmlarini takomillashtirish.

3. Fermer xo‘jaliklarining qishloq xo‘jaligi yerlariga egalik qilish va undan foydalanish huquqlarini ta’minlash: ushbu huquqlarga rioya etilishini kafolatlash mexanizmlarini ishlab chiqish. Ularning qonunchilikka kiritilishi fermerlarni yanada samarali dehqonchilik usullariga sarmoya kiritishga undaydi. Bu, o‘z navbatida, qishloq xo‘jaligi yerlarining unumdorligini va iqlim o‘zgarishiga chidamliligini oshiradi.

4. Ishbilarmonlik muhitini yaxshilash: investorlarning huquq va manfaatlarini yanada ishonchli himoya qilishni kafolatlovchi qonunchilikni ishlab chiqish. Shuningdek, investorlarga ko‘rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirish, katta hajmdagi xorijiy va mahalliy sarmoyalarni jalb qilish uchun shart-sharoit yaratishga xizmat qiladi.

5. Davlat moliyasini boshqarish: fiskal risklar to‘g‘risida hisobot berish mexanizmlarini ishlab chiqish va davlat xaridlarini boshqarishni takomillashtirish. Ushbu chora-tadbirlar byudjet mablag‘laridan foydalanishda shaffoflik va samaradorlikni oshiradi.

6. Iqlim o‘zgarishiga qarshi kurash: Iqlim o‘zgarishiga hissa qo‘shadigan havo chiqindilarini kamaytirishni rag‘batlantiradigan qonunchilikni ishlab chiqish. Ushbu qonunchilik, shuningdek, iqtisodiyotning energiyani ko‘p talab qiladigan tarmoqlarida energiya samaradorligini rag‘batlantirishga qaratilgan.

7. Suv resurslarini boshqarish: suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish va suv yetkazib beruvchilar va foydalanuvchilarning mas’uliyatini kuchaytirish bo‘yicha tashkiliy-huquqiy mexanizmlarni ishlab chiqish. Bu chora-tadbirlar, shuningdek, sohaga davlat sarmoyasini jalb qilish va qo‘shni davlatlar bilan kelishilgan holda transchegaraviy suv resurslarini boshqarishni takomillashtirish imkonini beradi.

8. Atrof-muhit va iqlimga ta'sirni baholash: hokimiyat organlarining iqlim o‘zgarishi, atrof-muhit omillari va havo ifloslanishining iqtisodiyotning turli tarmoqlariga, shuningdek, odamlar salomatligi va farovonligiga ta'sirini baholash bo‘yicha salohiyatini rivojlantirish. Bu, shuningdek, atrof-muhitni muhofaza qilish, jumladan, havo, tuproq, yer usti va yer osti suvlari, o‘simlik va hayvonot dunyosini muhofaza qilish sohasidagi salohiyatni rivojlantirishga ham tegishli.

9. Iqlim barqarorligiga sarmoya kiritish: xususiy investorlar tomonidan amalga oshirilayotgan ekologik toza loyihalarga davlat investitsiyalari ulushini oshirish. Bunday yondashuv mamlakatga tobora kamayib borayotgan tabiiy resurslardan samarali foydalanish va yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayonini tezlashtirish imkonini beradi.

10. Temir yo‘l sohasi: Temir yo‘l tarmog‘ining samaradorligi va rentabelligini oshirish, temir yo‘l infratuzilmasini modernizatsiya qilishga xususiy investitsiyalarni jalb qilish va sohada havoga chiqindilarni kamaytirish uchun qonunchilik bazasini takomillashtirish.

11. Energetika sohasi: tarmoq samaradorligini oshirish va uni modernizatsiya qilishga xususiy investitsiyalarni jalb qilish maqsadida energiya tarif tizimini isloh qilish. Aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini tariflarning oshishi oqibatlaridan himoya qilishga qaratilgan ijtimoiy chora-tadbirlarni amalga oshirish. Qayta tiklanadigan energiya ishlab chiqarishda xususiy sektor ishtirokini oshirish uchun huquqiy va institutsional bazani takomillashtirish.

Shunday qilib, O‘zbekistonda bugungi kunda va kelajakda amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlar o‘zining ijobiy natijalarini ko‘rsatadi, degan xulosaga kelish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Habibullayev, A. (2023). O ‘ZBEKISTONDA BOZOR ISLOHOTLARINI AMALGA OSHIRISH VA UNING ASOSIY YO ‘NALISHLARI. Центральноазиатский журнал образования и инноваций, 2(7), 168-172.

Farxod o‘g‘li, P. L. (2024). O ‘ZBEKISTON TASHQI SAVDOSINING TARKIBI VA IQTISODIY HAMKORLIK YO ‘NALISHLARI. TADQIQOTLAR. UZ, 35(2), 140-149.

O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINI MODERNIZATSIYA QILISHDA FAN, PEDAGOGIKA, TA'LIM VA INNOVATSIYALARNING ASOSIY JIHATLARI

Matnazarova Muazzam Xikmatovna
CHDPU Turizm fakulteti Xorijiy til va adabiyot yo‘nalishi 1- bosqich talabasi
Sadullayeva Mahfuza Husenovna
CHDPU fakulteti Fakultetlararo ijtimoiy fanlar Kafedrasi o‘qituvchisi

ANOTATSIYA

Ushbu maqola O‘zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya va barqaror rivojlantirish kontekstida fan, pedagogika, ta'lim va innovatsiyalarni muhokama qiladi. O‘zbekistonning iqtisodiy rivojlanishi uchun zamonaviy tadqiqotlar va innovatsion yondashuvlar zarur. Ta'lim tizimining yangilanishi, innovatsiyalar va fan sohalaridagi o‘zgarishlar muhim rol o‘ynaydi. Maqolada ta'lim jarayonlarida innovatsion texnologiyalarni joriy etishning ahamiyati ta'kidlanadi. Shuningdek, maqolada ta'lim sifatini oshirish va iqtisodiy o‘sishni ta'minlashda pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Yakuniy tavsiyalar O‘zbekiston iqtisodiyotini barqaror rivojlantirish uchun asosiy jihatlarni belgilaydi.

KALIT SO‘ZLAR: O‘zbekiston, iqtisodiyot, modernizatsiya, ta'lim, innovatsiyalar, fan, pedagogika.

Kirish.O‘zbekiston iqtisodiyoti so‘nggi yillarda sezilarli o‘zgarishlar va yangilanishlar jarayonini boshdan kechirmoqda. Iqtisodiy modernizatsiya va barqaror rivojlanish bugungi kunda mamlakatning asosiy maqsadlaridan biridir. Buning uchun fan va ta'lim sohalarini rivojlantirish, innovatsiyalarni joriy etish juda muhimdir. Ta'lim tizimi, shuningdek, iqtisodiy o‘sish va raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim rol o‘ynaydi. Innovatsion yondashuvlar esa ta'lim va fan sohalarida sifatni oshirishga yordam beradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash, o‘quv jarayonini yanada samarali qilish imkonini beradi. O‘zbekistonda ta'lim tizimining yangilanishi, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Innovatsiyalar orqali yangi fikrlar va yechimlar ishlab chiqish talab etiladi. Shuningdek, ta'lim jarayonlarida muammolarni hal qilish uchun zamonaviy ilmiy tadqiqotlar zarur[1]. O‘zbekistonning iqtisodiy o‘sishi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlash muhimdir. Ta'lim sohasida fan va innovatsiyalarni birlashtirish, iqtisodiy taraqqiyotga ijobiy ta'sir ko‘rsatadi.

Maqolada O‘zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish va barqaror rivojlantirishda fan, pedagogika, ta'lim va innovatsiyalarning asosiy jihatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarni qo‘llash,